

Zmiany w podstawie programowej 2024

Zasadnicze zmiany w przedmiocie:

1. Cele kształcenia

Cele kształcenia – wymagania ogólne dla zakresu rozszerzonego nie uległy zmianie. Natomiast cele kształcenia – wymagania ogólne dla zakresu rozszerzonego obejmują również cele dla zakresu podstawowego. W tym obszarze wprowadzono zmianę polegającą na dodaniu do punktu III. Kształtowanie postaw dodatkowego podpunktu:

„10. Przyjmowanie postawy współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego Ziemi.”

2. Warunki i sposób realizacji nauczania geografii w czteroletnim liceum ogólnokształcącym i pięcioletnim technikum

Należy zwrócić uwagę, że wymagania dotyczące zakresu rozszerzonego są realizowane łącznie z wymaganiami zakresu podstawowego, dlatego zasadne jest uzupełnianie treści i wymagań danego działu z zakresu podstawowego treściami i wymaganiami odpowiednich działów zakresu rozszerzonego, szczególnie w I i II klasie.

- Dodano zapis mówiący o tym, że: „(...) **dobór treści wymagań szczegółowych sprzyja kształtowaniu postaw opisanych w wymaganiach ogólnych, które wskazują konieczność systematycznych działań nauczyciela**, np. jeśli treść wymagania ogólnego brzmi ‘rozwijanie poczucia odpowiedzialności za stan i jakość środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszły rozwój społeczno-kulturowy i gospodarczy własnego regionu, Polski i świata’, to podczas realizacji odpowiednich wymagań szczegółowych należy eksponować znaczenie nie tylko działań organizacji międzynarodowych i rządów państw w celu ograniczenia zmian klimatycznych czy zachowania georóżnorodności i bioróżnorodności, ale również odpowiedzialność poszczególnych osób za przyszły stan środowiska geograficznego naszej planety. **Celem działań nauczyciela w zakresie kształtowania postaw powinno być wdrożenie odpowiednich zasad postępowania w życiu codziennym, a następnie podejmowanie przez uczniów samodzielnych działań w tym zakresie.**”

- **Podkreślono znaczenie stosowania PKD** (Polskiej Klasyfikacji Działaności).
- Usunięto fragment mówiący o tym, że: „zalecane jest w realizacji treści geograficznych tworzenie uczniom warunków do myślenia refleksyjnego i kontemplacji”.
- **Podkreślono istotną rolę zajęć w terenie**, wskazując iż: „Zakres tych zajęć nie powinien być ograniczony do wymagań szczegółowych, w których zamieszczono informację o konieczności ich przeprowadzenia w terenie”. Szczególną rolę zajęcia w terenie pełnią w realizacji zakresu rozszerzonego, w którym ich wymiar jest znacznie większy niż w realizacji zakresu podstawowego.
- **Uwypuklono znaczenie technologii geoinformacyjnych** (w tym GIS) w poznawaniu świata i i wykrywaniu złożonych problemów środowiska geograficznego podkreślając, że „Zakres tych zajęć [zajęć z wykorzystaniem technologii geoinformacyjnych] nie powinien być ograniczony do wymagań szczegółowych, w których zamieszczono informację o konieczności zastosowania technologii geoinformacyjnych. Stosowanie technologii geoinformacyjnych i aplikacji GIS czyni z geografii nowoczesną dyscyplinę oraz zdecydowanie rozszerza możliwości sfery poznawczej ucznia”.

Poniżej zamieszczono szczegółowe informacje dotyczące zmian w odniesieniu do poszczególnych działów podręcznika.

Geografia 1. Zakres rozszerzony. Podręcznik

Dział	Temat	Usunięto	Zmieniono
I. Źródła informacji geograficznej	Cały dział	Bez zmian	Bez zmian

II. Obserwacje astronomiczne	1. Budowa Wszechświata. Galaktyki i Gwiazdozbiory	1. Budowa Wszechświata – w konsekwencji usunięcia z podstawy programowej zagadnienia „charakteryzuje budowę Wszechświata”.	1. Teoria Wielkiego Wybuchu – konieczność modyfikacji treści przedstawianych w zakresie budowy Wszechświata w związku ze zmianą w podstawie programowej zagadnienia: „charakteryzuje stan poznania Wszechświata budowę Wszechświata oraz stan jego poznania ”. 2. Galaktyka Drogi Mlecznej – konieczność modyfikacji treści przedstawianych w tym obszarze tematycznym w związku ze zmianą opisaną wyżej. 3. Etapy rozwoju gwiazd – modyfikacja treści wynikająca ze zmian opisanych wyżej. Zmiany także w częściach „Zadania do rozwiązania” oraz „Podsumowanie lekcji”.
III. Dynamika zjawisk atmosferycznych	9. Strefy klimatyczne i typy klimatów na Ziemi		Cechy klimatu lokalnego na przykładzie Krakowa – konieczność modyfikacji treści przedstawianych w tym obszarze (zapewne w kierunku omawiania lokalnych uwarunkowań klimatu regionu, w którym znajduje się konkretna szkoła) w związku z punktem podstawy programowej: „ opisuje przebieg roczny temperatur powietrza i opadów atmosferycznych we własnym regionie oraz podaje cechy klimatu lokalnego miejsca zamieszkania. ”
IV. Dynamika procesów hydrologicznych	10. Gospodarcze i społeczne skutki zanikania pokrywy lodowej	Cały rozdział w związku ze zmianą w podstawie programowej punktu: „przedstawia wpływ zanikania pokrywy lodowej w obszarach okołobiegunowych	

		na środowisko geograficzne gospodarke, życie mieszkańców i ich tożsamość kulturową”. W konsekwencji zmiany także w części: „Posumowanie przed sprawdzianem”.	
V. Dynamika procesów geologicznych i geomorfologicznych	2. Podział i geneza skał	Modyfikacja przebiegu i zakresu lekcji w terenie w związku ze zmianą w podstawie programowej punktu: „podczas lekcji w terenie rozpoznaje rodzaje skał występujących na powierzchni oraz wykorzystywanych w budownictwie w najbliższej okolicy ”. W wymiarze podręcznika obejmuje to wyłącznie zmianę w części „Na tej lekcji” w rozdz. IV.2.	
	7. Procesy egzogeniczne modelujące powierzchnię Ziemi	Zmiana w części „Na tej lekcji” w związku ze zmianą w podstawie programowej punktu: „wykazuje wpływ czynników przyrodniczych i działalności człowieka na grawitacyjne ruchy masowe i podaje sposoby zapobiegania im oraz minimalizowania ich następstw ”.	
VI. Procesy glebotwórcze oraz powiązania klimatyczno-glebowo-roślinne na świecie	1. Procesy glebotwórcze		Analiza profilu glebowego – w związku ze zmianą w zakresie podstawowym punktu podstawy programowej: „przedstawia czynniki i przebieg głównych procesów glebotwórczych, w tym zachodzących na

			<p>obszarze, na którym zlokalizowana jest szkoła”;</p> <p>przy jednoczesnym zachowaniu w podstawie dla zakresu rozszerzonego punktu:</p> <p>„rozpoznaje typ gleby i wnioskuje o przebiegu procesu glebotwórczego na podstawie obserwacji profilu glebowego podczas zajęć w terenie”.</p> <p>Modyfikacja dotycząca obserwacji profilu glebowego – zgodnie z podstawą programową ma się ona odbyć w terenie ale niekoniecznie musi to być teren w okolicy szkoły.</p>
--	--	--	---